

# HÖGSTA DOMSTOLENS BESLUT

meddelat i Stockholm den 28 december 2007

Mål nr

Ö 536-04

## **KLAGANDE**

Freeport Plc, 360284  
9-13 George Street  
GB-London W1U 3FL  
Storbritannien

Ombud: Advokat MT och jur.kand. CB

## **MOTPART**

OA

Ombud: Advokat AB

## **SAKEN**

Rättegångshinder

## **ÖVERKLAGADE AVGÖRANDET**

Hovrätten för Västra Sveriges beslut den 21 januari 2004 i mål Ö 4128-03

---

## HÖGSTA DOMSTOLENS AVGÖRANDE

Högsta domstolen avslår överklagandet.

Freeport Plc skall ersätta OA för rättegångskostnader i Högsta domstolen och EG-domstolen med femhundraåtjugosjutusensjuhundraåtjugonio (527 729) kr, varav 500 000 kr avser ombudsarvode, jämte ränta enligt 6 § räntelagen från dagen för Högsta domstolens beslut till dess betalning sker.

## YRKANDEN I HÖGSTA DOMSTOLEN

Freeport Plc har yrkat att Högsta domstolen, med ändring av hovrättens beslut, avvisar OAs talan mot bolaget i mål T 1307-03 vid Göteborgs tingsrätt.

OA har bestritt ändring.

Parterna har yrkat ersättning för rättegångskostnader.

EUROPEISKA GEMENSKAPERNAS DOMSTOLS FÖRHANDS-  
AVGÖRANDE

Högsta domstolen beslutade den 8 februari 2006 med stöd av artikel 234 i EG-fördraget att tillstålla EG-domstolen en begäran om förhandsavgörande. EG-domstolen har den 11 oktober 2007 meddelat dom

## SKÄL

Målet i Högsta domstolen gäller huruvida tingsrätten i Göteborg, där svaranden Freeport AB har hemvist, är behörig att uppta även käromålet mot Freeport Plc med hemvist i Storbritannien, med stöd av artikel 6.1 i Rådets förordning (EG) nr 44/2001 av den 22 december 2000 om domstols behörighet och om erkännande och verkställighet av domar på privaträttens område (Bryssel I-förordningen).

OA väckte talan vid tingsrätten mot Freeport AB och Freeport Plc och åberopade artikel 6.1 i Bryssel I-förordningen som grund för domstolens behörighet att pröva talan mot Freeport Plc. Enligt denna artikel kan en domstol i en annan stat än hemviststaten under vissa förutsättningar vara behörig att pröva talan mot en svarande i det fall denne är en av flera svarande och talan väcks vid en domstol där någon av svarandena har hemvist.

Freeport Plc yrkade att talan skulle avvisas. Som grund för avvisningsyrkandet åberopade Freeport Plc att bolaget saknar hemvist i Sverige och att det inte finns ett tillräckligt nära samband mellan käromålen för att tingsrätten skall anses vara behörig enligt artikel 6.1 i Bryssel I-förordningen.

Enligt artikel 2.1 i Bryssel I-förordningen gäller som huvudregel att talan mot den som har hemvist i en medlemsstat skall väckas vid domstol i den medlemsstaten. Undantag från huvudregeln får enligt artikel 3.1 göras endast med stöd av bestämmelserna i Bryssel I-förordningen. Forumbestämmelsen i artikel 6.1 är ett sådant undantag.

Ett villkor för att behörighet skall föreligga enligt artikel 6.1 i Bryssel I-

förordningen är enligt vad som anges i artikeln att "det finns ett tillräckligt nära samband mellan käromålen för att en gemensam handläggning och dom skall vara påkallad för att undvika att oförenliga domar meddelas som en följd av att käromålen prövas i olika rättegångar". Villkoret för behörighet har utformats i anslutning till det krav på samband mellan käromålen som EG-domstolen i fallet Kalfelis (REG 1988 s. 5565) uppställde för tillämpning av motsvarande artikel (6.1) i Brysselkonventionen som föregick Bryssel I-förordningen.

Av det förhandsavgörande som EG-domstolen lämnat i målet framgår att artikel 6.1 i Bryssel I-förordningen skall tolkas så att den omständigheten att käromål, som har väckts mot flera svarande, har olika rättsliga grunder inte utgör hinder för tillämpning av bestämmelsen. I domen uttalas vidare att artikel 6.1 är tillämplig då det finns ett samband mellan käromål mot olika svarande vid den tidpunkt då talan väcks, det vill säga när en gemensam handläggning och dom är påkallad för att undvika att oförenliga domar meddelas som en följd av att käromålen prövas i olika rättegångar, utan att det dessutom är nödvändigt att separat fastställa att talan inte har väckts mot flera svarande endast för att få talan mot en av dessa prövad vid domstol i en annan medlemsstat än den där denne har hemvist.

Enligt Freeport Plc föreligger inte någon risk för oförenliga domar eftersom den grund som anförs till stöd för käromålet mot Freeport AB, dvs. att avtalet mellan parterna Freeport Plc och OA kan förplikta en tredje part, Freeport AB, saknar stöd i svensk rätt och därmed inte kan vinna bifall. I stället har OA enligt Freeport Plc konstruerat en grund för tingsrätten att vara behörig, trots att laga grund för käromålet mot Freeport AB saknas.

OA har anfört att käromålen mot Freeport AB och Freeport Plc i allt väsentligt grundar sig på samma sakförhållanden och hänför sig till samma bakomliggande rättsförhållande, nämligen utfästelsen från Freeport Plc med anvisning till dess helägda dotterdotterbolag Freeport AB att fullgöra betalningen. Han har vidare angett att det på grund av Freeport Plcs utformning av utfästelsen föreligger ett solidariskt ansvar mellan Freeport Plc och Freeport AB beträffande betalningsskyldigheten gentemot OA eller i andra hand att betalningsskyldigheten är alternativ mellan de två bolagen och att talan därför väcktes mot båda bolagen vid samma domstol just för att undvika risken för att oförenliga domar skulle komma att meddelas som en följd av att käromålen prövades i olika rättegångar. Enligt OA innebär talan mot Freeport AB inte något otillbörligt kringgående av forumreglerna i Bryssel I-förordningen.

Käromålen mot Freeport AB och Freeport Plc grundar sig på samma betalningsutfästelse. Ändamålsskäl och processekonomiska skäl talar starkt för att domstolen inte skall behöva ge sig in i sakfrågan i målet för att avgöra om den är behörig (jfr NJA 2005 s. 586). Det får med hänsyn till detta anses att OA visat att det finns ett tillräckligt nära samband mellan käromålen för att en gemensam handläggning och dom skall vara påkallad för att undvika att oförenliga domar meddelas som en följd av att käromålen prövas i olika rättegångar. Tingsrätten är därmed behörig att pröva talan mot Freeport Plc med stöd av artikel 6.1 i Bryssel I-förordningen.

Vid denna utgång skall Freeport Plc förpliktas att ersätta OAs rättegångskostnader i Högsta domstolen och EG-domstolen.

OA har yrkat ersättning för rättegångskostnader med 965 229 kr, varav 812 500 kr avser ombudsarvode, 2 729 kr utlägg och 150 000 kr eget arbete.

Freeport Plc har överlämnat till Högsta domstolen att avgöra skäligheten i den av OA yrkade ersättningen såvitt avser ombudsarvode samt bestritt att ersättning skall utgå till OA för eget arbete.

Enligt 18 kap. 8 § rättegångsbalken skall ersättning för rättegångskostnad fullt motsvara kostnaden för rättegångens förberedande och talans utförande jämte arvode till ombud eller biträde, såvitt kostnaden skäligen varit påkallad för tillvaratagande av partens rätt. Ersättning skall enligt samma lagrum också utgå för partens arbete och tidsspillan i anledning av rättegången liksom för förhandling för biläggande av tvistefråga som har omedelbar betydelse för partens talan.

Regleringen i 18 kap. 8 § rättegångsbalken innebär att en kostnad, i den mån den inte är medgiven av motparten, inte kan ersättas utan att den anses skäligen med hänsyn till vad den avser. Det är alltså inte tillräckligt att beloppet inte framstår såsom oskäligt.

Målet i Högsta domstolen har endast gällt frågan om svensk domsrätt. Målet har visserligen pågått under lång tid och varit av komplicerad art. Även med beaktande av detta och av den betydelse som målets utgång kan ha för OA framstår emellertid den av honom yrkade ersättningen som omotiverat hög. Högsta domstolen finner att OA som ersättning för rättegångskostnader får anses vara skäligen gottgjord med ett belopp om 500 000 kr för ombudsarvode jämte

begärd ersättning för utlägg samt därutöver ersättning för eget arbete med 25 000 kr.

\_\_\_\_\_

\_\_\_\_\_

\_\_\_\_\_

I avgörandet har deltagit: justitieråden Dag Victor (referent), Torgny Håstad, Ella Nyström, Per Virdesten och Anna Skarhed  
Föredragande revisionssekreterare: Caroline Hedvall